

Nr 329.

Av herrar **Sandberg** och **Nilsson** i Norrlångträsk, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 278, angående prisreglerande åtgärder på jordbrukets område m. m.*

Beträffande mjölkregleringen gäller för närvarande bland annat, att ett allmänt prisutjämningsbidrag utgår med i genomsnitt ett öre för kilogram produktmjölk för hela riket men med varierande belopp för de olika prisutjämningsdistrikten. För de tre nordligaste distrikten utgå dessutom särskilda bidrag, vilka äro fasta, och utgöra för mellersta Norrlands distrikt 1,5 öre, för Västerbottens distrikt 2 öre och för Norrbottens distrikt 3 öre för kilogram produktmjölk.

Departementschefen föreslår nu i proposition nr 278 att även för nästa konsumtionsår samma grunder som för närvarande skola gälla ifråga om nu nämnda bidrag. Det torde dock, säger han, böra övervägas, huruvida någon ytterligare ökning kan vara befogad beträffande de extra prisutjämningsbidragen för Norrland.

Representanter för mjölkproducenter och mejeriorganisationer i Norrland hava nämligen hos svenska mejeriernas riksförening hemställt om en sådan höjning av de särskilda bidragen i norrlandsdistrikten, att de totala prisutjämningsbidragen i nämnda distrikt relativt till prisutjämningsbidragen i övriga distrikt bleve lika höga som under första halvåret 1939 eller tidigare, då de nordligaste distrikten erhöles särskilda bidrag såsom gottgörelse för distriktens andelar i exportkostnaderna för smör. Ifrågasvarande hemställan har tillstyrkts av riksföreningen.

Livsmedelskommissionen har emellertid icke kunnat biträda förslaget och anför bland annat, att enahanda yrkande avslogs av 1940 års lagtima riksdag. Vissa ändringar beslötos då i grunderna för prisutjämningsbidragen. Man saknade emellertid då erfarenhet om huru dessa ändringar i verkligheten komme att verka, även om man från norrlandshåll förutsåg att de skulle bli mindre gynnsamma i jämförelse med vad tidigare gällt.

Livsmedelskommissionen anför vidare att en av kommissionen verkställd undersökning visade att Norrland, om hänsyn även tages till de utgående producentbidragen, intog en gynnsam position i förhållande till landet i övrigt. Detta resonemang torde dock icke behöva hindra att den ytterligare justering som här är ifråga kan få företagas. De särskilda mjölkbidragen

till Norrland såväl som gottgörelsen på sin tid för andelen i exportkostnaderna avsågo att i viss mån utjämna skillnaderna i produktionsbetingelserna mellan Norrland och andra landsdelar. Den compensation som på detta sätt gavs var säkerligen icke för hög. Producentbidraget åter avser ju att vara en särskild hjälp åt det mindre jordbruket. Detta bidrag har väl motiverats både med att det mindre jordbruket i regel arbetar med ej obetydligt högre kostnader än det medelstora och större jordbruket och med att bidraget ur social synpunkt var önskvärt. Producentbidraget utgår emellertid icke endast inom Norrland utan över hela landet. Att sedan detta bidrag fått särskild betydelse för Norrland, där jordbruken äro genomgående små, är ju naturligt och endast i sin ordning, men det kan sättas ifråga, om man rätteligen bör räkna denna bidragsform till samma grupp som de särskilda bidragen till Norrland.

Man torde också vid bedömandet av frågan om storleken av det särskilda mjölkbidraget till Norrland böra beakta det förhållandet, att av de prisstödjande åtgärder, som vidtagits för de olika grenarna av jordbrukets produktion, är stödet åt mjölkproduktionen i huvudsak den enda anordning som fått betydelse för Norrlands vidkommande. Det synes därför skäligt att detta stöd tillmätes så välvilligt som möjligt, och någon anledning att relativt sett minska stödet till Norrland, så som faktiskt skett genom fjolårets beslut, borde i alla händelser icke föreligga.

Inom livsmedelskommissionen har också i ett särskilt yttrande rörande mjölkregleringen, avgivet av 8 av dess ledamöter, även här ifrågavarande sak berörts, därvid dessa ledamöter yttrat: »Ifråga om de särskilda mjölk-tilläggen, som utgå i de nordligaste distrikten, har livsmedelskommissionen föreslagit, att de skola utgå oförändrade. Då detta enligt vår uppfattning medför att mjölkproducenterna i nämnda distrikt komma att stå i något sämre ställning i förhållande till övriga producenter än vad tidigare varit fallet, anse vi i anslutning till vad svenska mejeriernas riksförening härom anfört det vara skäligt att nämnda bidrag undergår viss höjning.»

Enligt uppgift från svenska mejeriernas riksförening har produktmjölkpriset, om producentbidraget icke medräknas, ökat från första halvåret 1939 jämfört med första kvartalet 1941 från 13,36 till 18,97 öre pr kg eller med 5,61 öre, allt i genomsnitt för hela landet. För samma tid har ökningen inom norrlandsdistrikten varit: i mellersta Norrlands distrikt 4,91 öre, i Västerbottens distrikt 5,12 öre och i Norrbottens distrikt 5,05 öre. Prishöjningen för dessa distrikt räknat från 1939 ligger alltså respektive 0,70, 0,49 och 0,56 öre lägre än genomsnittspriset för landet.

Med tillfredsställelse konstatera vi att, som förut anförts, departementschefen anser att det torde böra övervägas huruvida någon ytterligare ökning kan vara befogad beträffande ifrågavarande bidrag.

Vi anse emellertid att det framförda önskemålet om justering uppåt av

de särskilda norrlandsbidragen är så uppenbart befogat att vi vilja hemställa att riksdagen direkt uttalar sig i denna riktning.

Med stöd av det sagda få vi alltså yrka,

att riksdagen vid behandling av Kungl. Maj:ts proposition nr 278 måtte besluta, att en sådan höjning av de särskilda bidragen i norrlandsdistrikten bör ske, att de totala prisutjämningsbidragen i nämnda distrikt relativt till prisutjämningsbidragen i övriga distrikt bleve lika höga som under första halvåret 1939 eller tidigare.

Stockholm den 4 juni 1941.

O. E. Sandberg.

Andreas Nilsson,
Norrlängträsk.
